

כז:

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

עין משפט
גר מצוה

ח א ב מ"י פ"ו ח"ל
מקשר ע"י חלבה י
ג מ"י פ"ח ע"ש חלבה
ז
ד מ"י ע"ש חלבה י
יא מ"י פ"ו ע"ש חלבה
י
יב ו מ"י ע"ש ח"ל י

רבינו הגאון

הא דתני ר' יצחק בן
ששון שמן עד גבו
ומילת והבליע לו דמי
מ"ס ומלח בשמן, פ"י
שמות השמן לבדו אשר
איבר, ואמר לו הרבני
קנה מאן אלך הרבני
לבדו באיבר והמים
והמלח בתבן, ומנא לן
דכי האי גויא שרי,
ורביא בן בג בג אומר
ונתת הכסף בכל אשר
תאזה נפשך בבקר
ובצאן, היה לו לומר
בבקר ללמד שלוקחין
בקר על גבי ערוו, פ"י
פבליע דמי ערוו בכשר,
בצאן כו, א"ר יוחנן
מאן מתיירבס לי [בבקר
אליבא דבן בג בג
טובילנא מ]אניה בתריה
לכי סתמא, פ"י או
הספסו חתימא לבד,
מיט גני כוליה צריבא,
ובין ובשכר צריבא,
לכדו [בבקר דלא היה
צריך דאחי מתי, אמאי
תבייה רחמנא, ולא
איסתבא ליה תרומא,
ובצאן מילי יהודה לן
גריש דטרבי ליקח ציר
כמעט מפשי שני, ורי
אליעזר דאמר, והמי
תני הבעיא למימד
ליקמן, ואמר וני יהוד
ולא התיד אלא [אלן]
בלבד, ערו חור ובלל
כל אשר תשאך
כפול, חור וריבוי לן
דבר השתאלך נפשך,
ריבה ומיעט וריבה,
למנו כל שוהה בתורה
בעניין הזה דרשני לא
חור ריבוי באחרונה אלא
שריבה הכל, מאי רבי
ריבוי, אי הכי מיעט
למאי אתא, ואמרין
אתא לר' אליעזר למעט
[צריך], קסבר בענין עיקר
פירי והאי שטמא פירי
הוא, ליהוד בן גיש
למעט מים ובלל, וני
תני דרשי כללי ופרטי,
הניא ונתת הכסף בכל
אשר תאזה [נפשך] כללי,
בבקר ובצאן ובין
ובשכר (כללי) פירט,
[ובכל אשר תשאך]
נפשך חור ובלל, כללי
ופרט וכללי אי אתה דן
אלא בעין הפרט, מה
הפרט מפורש פרי מפר
וגידולי קרקע, אף כל
פרי ספרי וגידולי קרקע,
הוא אגא דספרי דכי רבי
דכי ר' ישיבאל תנא
מיה הפרט מפורש וכל
ולדות הארץ אף כל
והר וולדות הארץ, מאי
בינייהו אמר אבי דגים

הוה אמינא מאי שבר דבייה
קע"י"ת, כל כני דרשות
מיתורא דבימי"ן דרש דפרטי לריכי
לפרט וכלל דתמה נפשך לריכי מרי
מייניה כדלמך נפרק קמא דקדושין
(דף ט"ו), גבי הנפקה דלי כתיב לאלן
היה אמינא גידולי קרקע לא ולי
כתיב גורן הוה אמינא בעלי חיים לא
ושאר פרטי נמי שמא לריכי לטוס
דקשה ועוד דבשנועות פ"ג (דף כג),
ובפרק בתרא דיומא (דף ע"ו), פריך
ואימא דבייה קעילית ומשני גמר
שכר שכר מניח והכא נפקא לן
מדמריבין יין אגב קנקן אלא תס
אלטריך שכר שכר דלא נימא שכר
גופיה דבייה קעילית היא והכא
לכ"י"ת דבשכר קאי וקשה דהיי
קאמר הכא דה"א דבייה דבשכר
לבייה קעילית לתא הא מכלל ופרט
נפקא דהו פירי מפירי ועוד הקשה
מ"י"ר שמואל דהיי בעי למימר תס
דשכר גופיה לבייה קעילית והאמר
הכא דלי לאו יתור דין אגב קנקן
ה"א דבייה דבשכר לבייה קעילית
יש לומר דשכר גופיה בעי למימר
לבייה קעילית צעין והכא דבייה
מעורבת עס המים שכר גיליס
לתקס ומשיב עס תתמד וסא תלמך
אמאי לא מוכח תס דשמה ככלל
אכילה מדמריבין תמד ואמר רחמנא
ואכלת וליכא למימר ע"י אגיגורן
כדלמריבין תס דמדי דמשכר צעין
הואיל ותמי מריבויא דבשכר ו"ל
דואכלת לא קאי אבימי"ן אלא אגופיה
דקרא דהא ערו וגמה וקנקן לאו בני
אכילה נינהו:

הוה אמינא צאן על גב עורה אין.
ואס תלמך והא נפקא לן
מין אגב קנקן דעור נמי חשיב שומר
כדלמריבין כדעור הרצועצ (מולין דף
ק"ח), ו"ל דעור לאו כל קך שומר
לכשר דמשופשט לאו הוה שומר אכל
יין אי אפשר בלא קנקן;
לירעה

קרקע נינהו למאן דאמר ולד ולדות הארץ דגים ממיא איברו ומי אמר אבי דגים גידולי קרקע נינהו והאמר אבי

לא נצרכה. הא דמתי ר' יצחק מים ומלח המעורבין ניקחין אלא כשנתן לתיבן שמן: כהכלל. כשציל המים והמלח קנה השמן ניקח והכליל בו דמיהן וכי האי גוונא שרי רבי יצחק: והסניא. בנימוח: כצקר. הואיל וכתבי כלל אשר תאזה נפשך נשך לה לי למיכנס כצקר ובלאן ובין ובשכר אלא לדרשות

כצקר ללמדך שלוקחים בקר אגב עורו ואלא העור לחולין ואין לריך למוכרו ולחזור ולכללו בירושלים: אגב גיוסוס. אע"ג דליכא תרמי עור וגמה דנפקי לחולין: אגב קנקן. חצית של חרס שהיין שמור בחוסי ואלא הקנקן לחולין: סמד. שנתנים מים כהרנגוס ולכשהחמין שגמרה מסיסמו הוה כיון. אלמא מדקמי כצקר אגב עורו אלמא כהכלל שרי ואע"ג דעור כצפני נפשיה לא חוי דמיה דמאכל צעין דגמריה ואלכלת: מאן דמסרנס צקר. דליתריך למיכתיבה אליכא דבן בג בג כו: עורו. המחובר לכשר ואינו יכול להפשיטו מחיים: אכל גוזה. יכול לגוזה מחיים והוה אמינא ליתמך ללא גופא דפירא הוא: קיוסא. כמו תקינה שנינו (ירמיה לא), כלומר לאו פירא ממש הוא אלא מים צעלמא שנכנס בתן קיוסא של חמנים. ליגרו"ס כלע"י: ואי כפך שכר הוה אמינא. הנלעה לעולם אסירא והאי שכר לאו תמד הוא דליף מייניה דהייב דמים של מים כהכלל אלא האו שכר דבייה קעילית היא מלכותו מקוס דמשכר כדלמריבין ככריות (דף י"ג). אכל דבייה קעילית ונכנס למקדש חייב: דאס קן. דלאן לאו למשיבי גזות הוא דלמא אלא עור לא הוה כתיב קרא לאלן אלא בקר דלית ליה גזות: במאי קא מיפלגי רבי יהודה ורבי אליעזר. דלמרי

תרייהו [ע"פ] דגים ניקחין וכליר הוא דפליגי: והני סנאי דלקמן. דדרשי פרי מפרו וגידולי קרקע וולד ולדות הארץ ומריבוי ממעטי דגים וכ"ש: זיר: לר"ג מיעט זיר ולרבי יהודה מיעט מים ומלח. דלאו זיר: ה"ג דפניא ונפסה הכסף וגו': פרי מפרו. עגל ונולד מאלמו וכן עס ועגבים מהלניס שזועין הארנניס: וגידולי קרקע. שזועין מיוזין וגידלין מן הקרקע: ולד ולדום הארץ. שנגרלו מן הארץ כמעשה כרשמי: דגים גידולי קרקע נינהו. קסבר שהדגים מיוזין מן הקרקע:

תנאי דלקמן ר' יהודה בן גריש ור"א דרשי רבוי ומיעוטי והני תנאי דרשי כללי ופרטי ר' יהודה בן גריש ור"א דרשי ריבוי ומיעוטי ונתתה הכסף בכל אשר תאזה נפשך ריבה ריבה ומיעט ריבה ריבה הכל מאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעט לר"א מיעט ציר לר' יהודה בן גריש מיעט מים ומלח והני תנאי דרשי כללי ופרטי ונתתה הכסף בכל אשר תאזה נפשך כלל בבקר ובצאן ובין ובשכר פרט ובכל אשר תשאך נפשך חור ובלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש פרי מפרו וגידולי קרקע אף כל פרי מפרו וגידולי קרקע ותניא אידך מה הפרט מפורש ולד ולדות הארץ אף כל ולד ולדות הארץ מאי בינייהו אמר אבי דגים איכא בינייהו למאן דאמר פרי מפרו וגידולי קרקע הני דגים גידולי קרקע נינהו והאמר אבי

אביא ביניהו. הא תנא דטרבי כל דהוא פרי ספרי וגידולי קרקע נינהו. ואקשין דאבי אדאבי, אי רגיס גידולי קרקע נינהו, אמאי

מסורת הש"ס

(6) ו"כ"מ מא. מסודרין ס"ג.
(7) כ"ק ד: ס"ג. מ"י לה:
(8) דף ס"א: (ד) ודף ס"ג.

תורה אור השלם

1. ונתתה הכסף בכל אשר תאזה נפשך בבקר ובצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאך נפשך ואכלת ע"ש לפני יי אלוהיך ושמת אתה וביתך: דברים יב יד

הגרות מהר"ב

רשבורג

[א] ע"י הי"ט דקאמר ר' יוחנן מאן דתרגם לי כצקר אליכא דבן בג בג. ע"י כ"ק דף ג' פ"א ח"ס' ד"ה תמור דכור וכו' ובי"ט ד"ה ע"י ד"ה תמור וכו' וי"ע ע"ש של הקשו מן כצקר דהכא ו"ל צ"ח מירושלם:

לעזי רש"י

איברוס [אגרו"ס].
חציכות.

מוסף רש"י

שלוקחין בקר על גב עורו. הכשר לנחי שלמים ומכליל דמי העור כצקר ויאלא לחולין [מחנות פ"ג]. לבי מסותא. מקלן. כמו מסוסיה. יוסף מתרגמין וחסרי [תורה י"ג]. פרי מספרי. ולד מילת יין מפניס ושכר מתמריס. למעטי כתיבן וסטריות ומים ומלח דלית פרי מפרו [ב"ק ד']. וגידולי קרקע. למעטי דגים שאין ניקחין כצקר משכר [שם].